

اخلاق در انتشار سوء رفتارهای پژوهشی در نگارش علمی

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی
دستورالعمل رسیدگی به تخلفات پژوهشی

نگاهی کلی

کار عملی

دستورالعمل رسیدگی به
تخلفات پژوهشی

راهنمای کشوری اخلاق
در انتشار آثار پژوهشی

مقدمه

مقدمه ای بر جامعه شناسی علم

■ دو تعریف برای جامعه شناسی علم

■ یکی تعریف کلاسیک که عبارت است از مطالعه و بررسی رابطه بین فضای علم (و عناصر آن از قبیل: دانشمندان، نهادهای آموزشی و پژوهشی، مؤسسات علمی، دانشگاهها، کتابخانه ها و همین طور هنجارهای علمی، جو علمی و...) و جامعه (با اجزاء آن مثل: افراد، امکانات اقتصادی - اجتماعی، نهادهای سیاسی - دینی، پارامترهای تاریخی، نظامی، فکری و غیر آن).

□ واضح است که مطالعه ارتباط بین علم و جامعه تنها ارتباط بین کلیت علم و کلیت جامعه نیست، بلکه ارتباط عناصر آنهاست

■ تعریف دوم تعریف سیستمی است از جامعه شناسی علم و عبارت است از در نظر گرفتن فضای اجزاء علم به عنوان یک سیستم. آنگاه جامعه شناسی علم عبارت خواهد بود از مطالعه روابط جمعی بین عناصر این سیستم. فی المثل مطالعه برای به رسمیت یافتن نظریه های علمی و مجلات علمی.

حیطه مطالعات جامعه شناسی علم

- مطالعه جنبه های جمعی رفتارهای کارکنان علمی (۸۴)، هنجارها و خلیات علمی دانشمندان، شبکه های ارتباطی بین دانشمندان، رقابت ها و همکاریها، نظم و انضباط درون این اجتماع، مقبولیت و رسمیت و مشروعیت علمی، سیستم انگیزش و پاداش نهادها و ترتیبات اجتماع علمی و ارتباط بین آنها، از این جمله است.
- بخشی دیگر از مطالعات جامعه شناسی علم مربوط می شود به تأثیرات اجتماعی - اقتصادی رشد و افول علم. اینکه گفته می شود جامعه مدرن مرهون پیشرفت علمی است جمله ای کلی و عام است. فرایندها و کم و کیف این تأثیرگذاری در قلمروهای مشخص حیات اجتماعی و تولید اقتصادی و مکانیسم های تفصیلی آنها در چارچوب مطالعات اجتماعی علم و جامعه شناسی علم صورت گرفته و می گیرد. مثال مشخص این حوزه از مطالعات، بررسی چگونگی پاسخگویی نظام آموزشی عالی در یک کشور به نیازهای اجتماعی است، که در دستور کار بسیاری از کشورهاست.

حیطه مطالعات جامعه شناسی علم

■ حوزه نسبتاً جدیدتری که به مطالعات جامعه شناسی علم اضافه شده است مطالعات سیاست گذاری علمی است که به نقش و رسالت علم در تحقق توسعه ملی و منطقه ای می پردازد. تا با توجه به پارامترهای اجتماعی - اقتصادی - فرهنگی یک کشور یا یک منطقه چه استراتژی هایی و با چه اولویت هایی در سیاستهای علمی اتخاذ شود و با چه مکانیسم هایی عملیاتی شود و برای ارتقاء کمی و کیفی چه شاخه های علمی و در چه سطحی هدفگذاری گردد و با چه ابزارهایی محقق شود.

■ مسئله دیگر، **نقش علم در صحنه داخلی و بین المللی** است به غیر از تأثیرات اجتماعی و اقتصادی علم که در بالا به آنها اشاره شد،

□ در **بعد داخلی** یکی از رسالتهای مهم و تاریخی علم، بسط و نشر روحیه علمی در جامعه و بین آحاد شهروندان قلمداد شده است. مطالعه اینکه در جوامع مختلف، علم تا چه اندازه توانسته است چنین نگرش و بینشی را در جامعه عینیت بخشد و اگر نتوانسته دلایل جامعه شناختی اش چه بوده است، از کارهای مهم در مطالعات جامعه شناسی علم است.

□ همینطور در **بعد بین المللی** گفته می شود که علم یکی از واقعیتهای کلیدی در روند جهانی شدن است. مقولاتی نظیر فرار مغزها، مهاجرت و جابجایی نخبگان و کارکنان علمی، همکاریهای علمی - فنی در سطح سازمانها و کشورها و بلوکها، و در حاشیه قرار دادن و طرد علمی جوامع و اجتماعات از موضوعات اساسی و گاه حیاتی قابل مطالعه در جامعه شناسی علم است.

حیطه مطالعات جامعه شناسی علم

■ مسئله خلاف ها، تقلبها، و سرقتهای علمی.

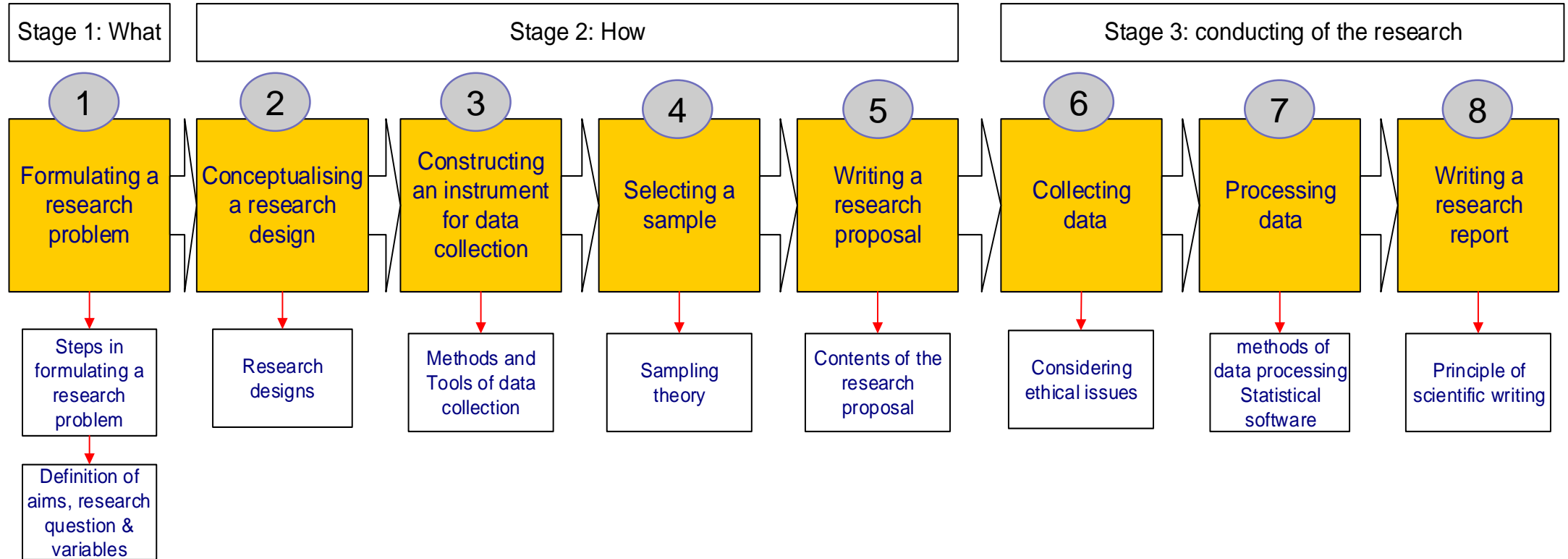
□ دستکاری داده ها، جوسازی در ارائه و بیان نتایج تحقیقات، متورم کردن ادعاها و انتظارات از تحقیقات و سایر آسیبها و انحرافات علمی توسط دانشمندان و حتی نهادهای علمی اغلب احتیاج به بررسی و تحلیل جامعه شناختی دارد.

□ فشارهای کاری، سست شدن اخلاق حرفه ای و وجدان کاری، رقابت های ناسالم، فساد سازمان حرفه ای و اجتماعی، به کار افتادن عوامل سری و محرمانه، عدم شفافیت روندها و مکانیسم های تأثیرگذار فراعلمی در کار علم، عدم تعهد و تخصص رسانه های جمعی، اغوا و مهندسی توده ای، خلط ملاکهای علمی با ملاکهای ضدعلمی، ضعف نظارت بی طرفانه، سیستم های بیمار انگیزش و پاداش دهی در علم و جامعه، و تسری و شیوع بی تفاوتی و عدم حساسیت در رده های مختلف اجتماعی، نقصان جایگاه علم در جامعه به نفع قدرت و ثروت و شهرت و پارامترهای متعدد دیگر اجتماعی و فرهنگی دخیل در این قضیه رو به گسترش در جامعه است که جامعه شناسی علم می تواند و باید به آنها بپردازد..

مقدمه: اهمیت انتشار علمی

- ارتقای سطح دانش
- ارتقای سطح سلامت جامعه
- منحصر بفرد بودن مجلات علمی برای انتشار نتایج اکتشافات و یافته های نوین علمی
- رشد روزافزون در تعداد و تیراژ مجلات علمی در حوزه های علوم سلامت،

The research process: an eight-step model

مقدمه: انواع انتشارات علمی

مقدمه: نگارش علمی

مقدمه: انتشار مقاله

- انتشار یک مقاله، آخرین مرحله از پروژه علمی می باشد که مدت های طولانی زمان صرف آن شده است و پس از تحلیل های گوناگون به مرحله چاپ رسیده است و گاهی منابع مالی زیادی را می طلبد که هزینه آن بر دوش جامعه است .
- از پژوهشگران انتظار میرود که در صداقت و امانتداری کامل و به طور روشن نتایج کار خود را منتشر نمایند.
- از دیدگاه جامعه، پژوهشگران افرادی صادق و امین تلقی میشوند و گمان این که خلاف این باشد، دور از انتظار است

مقدمه: گذری بر تاریخچه انتشار مجلات علمی حوزه سلامت

■ زمان پیدایش و شکل گیری مجلات علمی به حدود ۳۰۰ سال قبل باز می گردد که با تولد این مجلات، شیوه ی بررسی، چاپ و انتشار دستاوردهای علمی دانشمندان در تمامی حوزه های علمی، دستخوش تحولی اساسی گردید.

■ در علوم مربوط به سلامت:

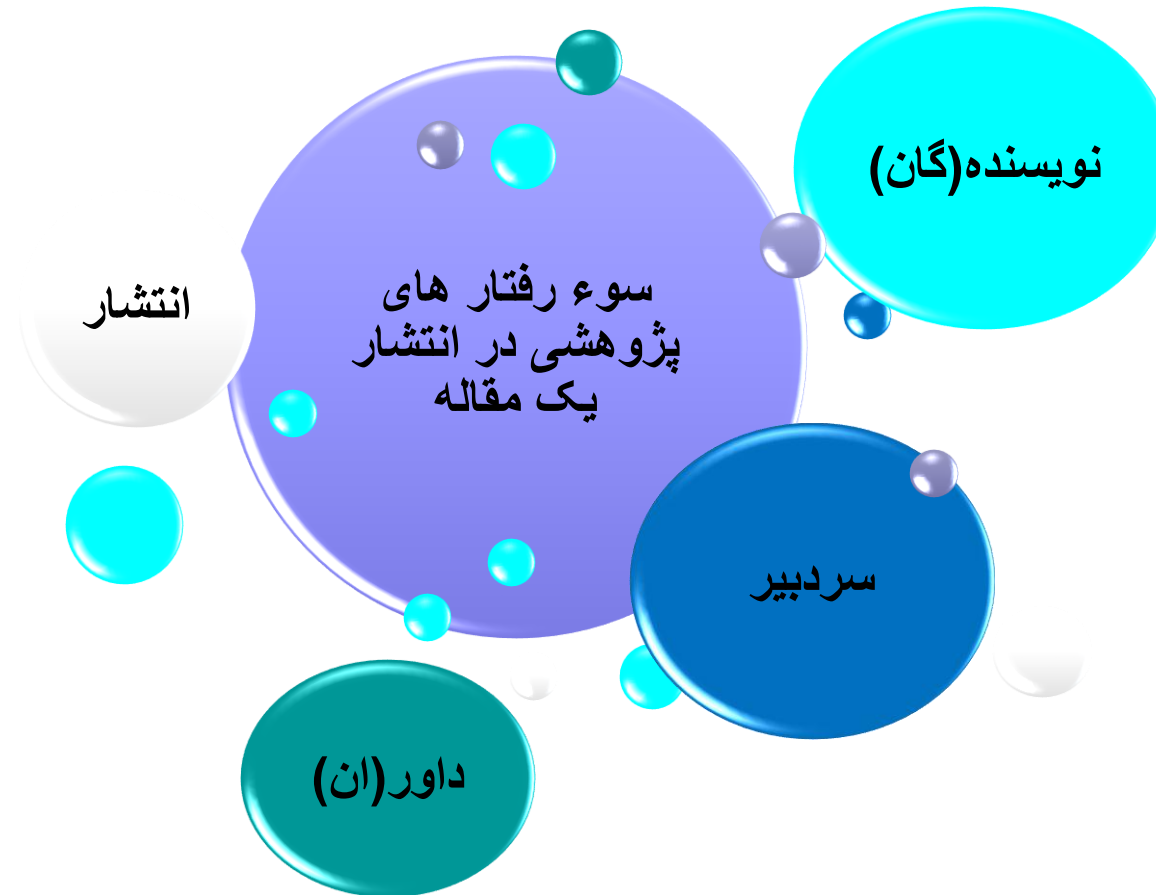
□ مجلات عمومی از اواخر قرن هجدهم میلادی،

□ مجلات تخصصی از اوایل قرن بیستم میلادی

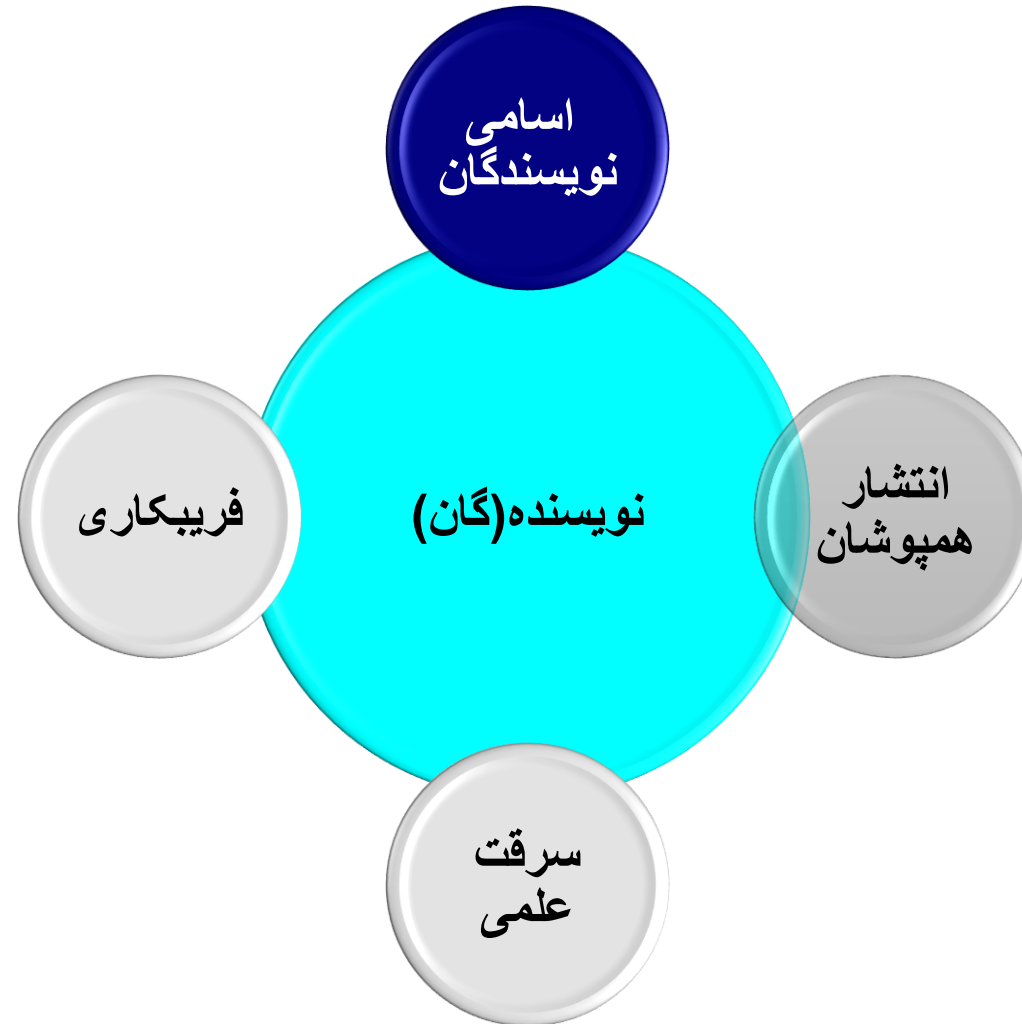
□ مجلات فوق تخصصی از انتهای قرن بیستم میلادی

■ در کنار این رشد سریع و شتابان و جهت یابی به سمت مسایل فوق تخصصی، روز به روز بر میزان تأثیر این مجلات بر سلامت آحاد جامعه نیز افزوده شده است، به نحوی که امروزه نه تنها شیوه ی درمان بیماران، بلکه تصمیم گیری در زمینه ی مسایل بهداشت عمومی تحت تأثیر مقالات مندرج در این نشریات قرار گرفته است

سوء رفتار های پژوهشی در انتشار یک مقاله

مسائل مربوط به نویسندگان (گان)

نویسندگان یک مقاله

- اما چه کسی میتواند نگارنده مقاله بعنوان مهمترین مقوله ی علمی باشد.
- متناسب با رشته و بین دانشمندان به طور قابل ملاحظه ای نظرات مختلفی در این زمینه وجود دارد.
- کمیته بین المللی ویراستاران مجلات پزشکی معیارهایی را برای نگارش مقاله ها تعیین کرده اند و بازبینی و تعیین ملاکها بر این محور قرار دارد که نویسنده مقاله کسی است که مشارکت علمی اساسی در تحقیق داشته باشد.

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی فصل اول: اسامی نویسندگان

ماده‌ی ۱-۱) شخصی نویسنده (یا یکی از نویسندگان) مقاله محسوب می‌شود که **هر سه معیار** زیر را داشته باشد:

۱. **سهم قابل توجهی** در حداقل یکی از فعالیت‌های زیر داشته باشد:

ارایه‌ی ایده پژوهشی یا طراحی مطالعه،

جمع‌آوری داده‌ها،

آنالیز و تفسیر.

۲. در **نوشتن مقاله** به صورت نوشتن پیش‌نویس مقاله و یا مرور نقادانه آن که منجر به اصلاح محتوای علمی مقاله گردد، نقش داشته باشد.

۳. مقاله‌ی **نهایی شده** را **مطالعه و تأیید** کرده باشد.

اسامی نویسندگان

تبصره های ماده ۱:

تبصره ۱: در مواردی که فرد یا افرادی سهم قابل توجهی در فرآیند پژوهش یا نگارش مقاله داشته‌اند به نحوی که به نظر می‌رسد شایستگی درج نام به‌عنوان یکی از نویسندگان را داشته باشند، اما تمامی سه معیار فوق در مورد آنها صادق نمی‌باشد، درج نام این فرد یا افراد به‌عنوان نویسنده با **درخواست مکتوب نویسنده‌ی مسؤؤل** و در صورت تأیید **کمیته‌ی اخلاق دانشگاه** یا مؤسسه‌ی محل انجام پژوهش بلامانع است. نویسنده‌ی مسؤؤل موظف است که از **موافقت دیگر نویسندگان** دست نوشته با اضافه شدن نام این فرد یا افراد اطمینان حاصل کند.

تبصره ۲: اشخاص حقوقی و تیم‌های پژوهشی نیز مشمول معیارهای این ماده می‌گردند.

اسامی نویسندگان

ماده ی ۱-۲) نام تمامی اشخاصی که معیارهای نویسندگی مقاله (منطبق با ماده ی یک این راهنما) را دارند باید به عنوان نویسنده در بخش نویسندگان مقاله آورده شود، **حتی** اگر **همکاری** خود را با آن مرکز یا تیم پژوهشی **قطع** کرده باشند.

ماده ی ۱-۳) افرادی که معیارهای نویسندگی مقاله بر طبق ماده ی یک این راهنما را ندارند، **نباید به عنوان نویسنده معرفی شوند**.

ماده ی ۱-۴) **تمامی نویسندگان باید مسؤولیت محتوای مقاله** را در کلیه ی زمینه های زیر بپذیرند:

۱. **صحت مطالب** مندرج در مقاله ،
۲. **پایبندی به راهنماهای اخلاقی عمومی** و اختصاصی کشور در حفاظت از آزمودنی انسانی یا حیوانات در مطالعه ی انجام شده،
۳. **اظهار تعارض منافع احتمالی** خود بصورت **مکتوب** در هنگام ارسال مقاله.

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی فصل اول: اسامی نویسندگان

ماده‌ی ۵-۱) در پژوهش‌های بزرگ که توسط یک تیم پژوهشی انجام شده‌اند و نقش نویسندگان در ایجاد مقاله بسیار تخصصی بوده است، سهم و مسؤولیت هر یک از نویسندگان می‌تواند محدود به قسمت تخصصی مربوط به خود وی گردد. در این موارد **پژوهشگر یا پژوهشگران اصلی**، **فردی** را که **مسؤولیت کلیت مقاله** را خواهد داشت، تعیین خواهند کرد.

ماده‌ی ۶-۱) **ترتیب نامها** در بخش نویسندگان مقاله **براساس میزان مشارکت** هر یک از افراد و از طریق توافق جمعی آنان مشخص می‌گردد. فردی که بیشترین سهم را در مطالعه و نگارش دست‌نوشته داشته است، نویسنده‌ی اول خواهد بود.

تبصره: **جایگاه یا سطح علمی نویسندگان** مقاله تأثیری در ترتیب نام نویسندگان نخواهد داشت.

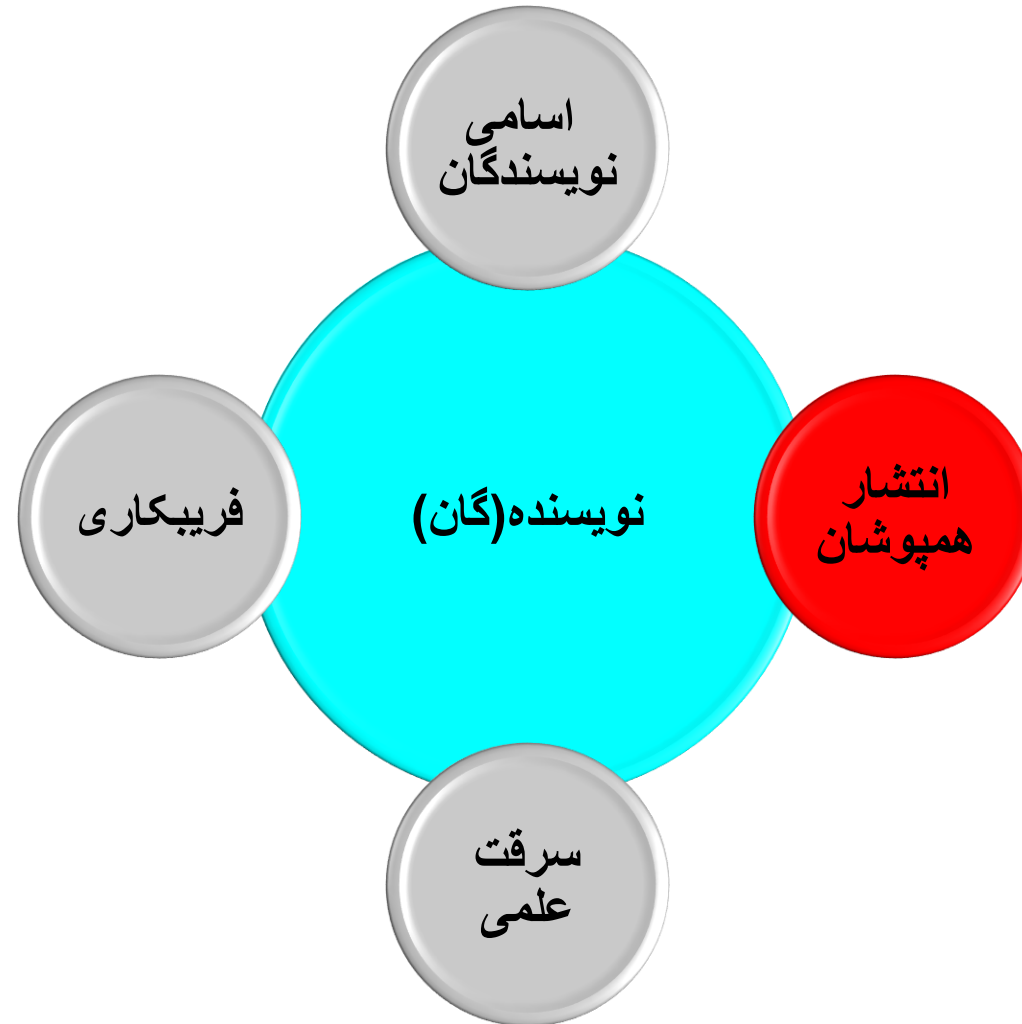
راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی فصل اول: اسامی نویسندگان

ماده‌ی ۷-۱) عدم توافق نویسندگان در مورد **ترتیب نامشان** در مقاله به **درخواست** هر یک از ایشان در شورای پژوهشی دپارتمان، مرکز تحقیقات، دانشکده یا مؤسسه‌ی محل اجرای طرح مربوطه مطرح می‌گردد و **اتخاذ تصمیم** می‌شود.

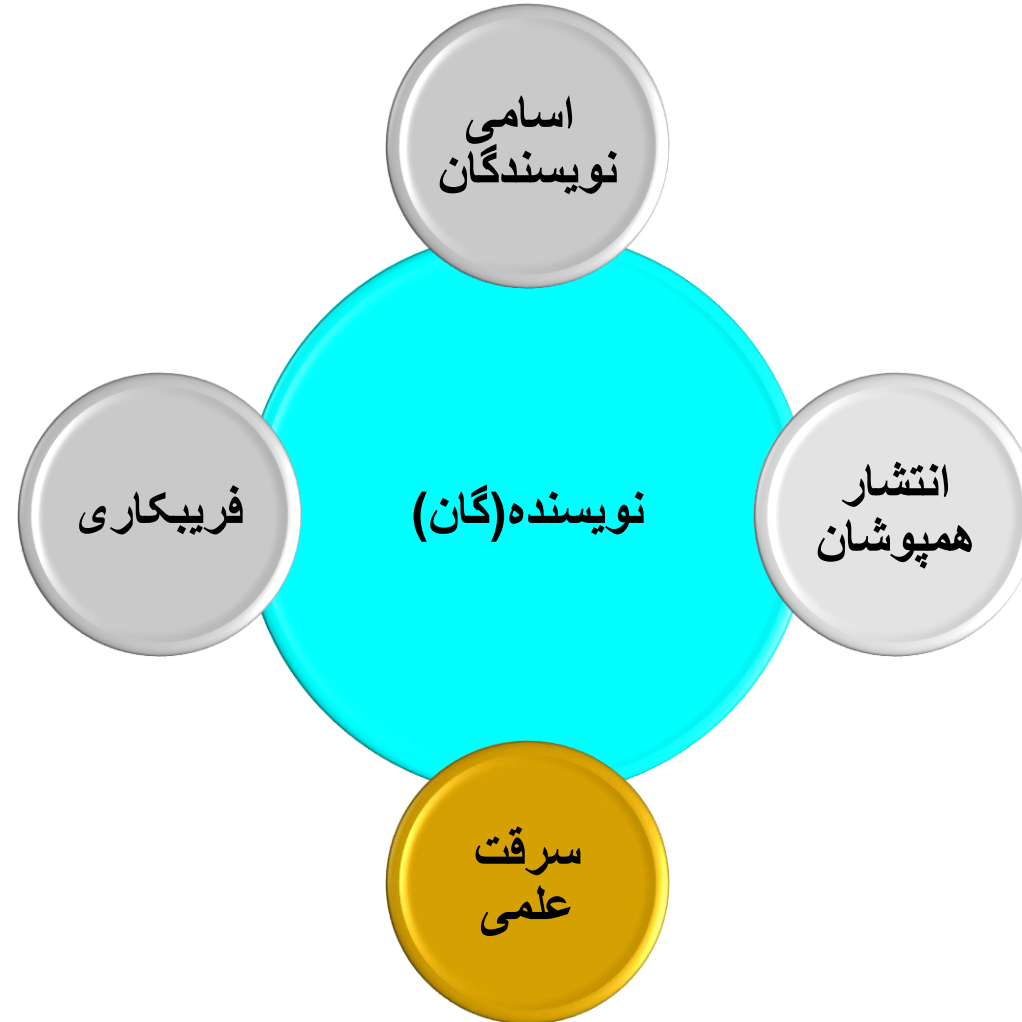
ماده‌ی ۸-۱) نام کلیه‌ی افرادی که سهمی قابل توجهی در اجرای مطالعه یا نگارش مقاله داشته‌اند اما معیارهای درج نام در بخش نویسندگان مقاله را ندارند، در بخش **تقدیر و تشکر** با ذکر نوع مشارکت، آورده می‌شود.

ماده‌ی ۹-۱) **ذکر انتساب غیرواقعی (صوری)** به مؤسسه، مرکز یا دپارتمانی که نقشی در اصل پژوهش مربوطه یا در فعالیت حرفه‌ای فرد نویسنده ندارد، **نادرست** است.

مسائل مربوط به نویسندگان (گان)

مسائل مربوط به نویسندگان (گان)

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی
فصل هفتم: سرقت معنوی

ماده ۱-۷) سرقت معنوی عبارت است از استفاده از تمامی یا قسمتی از مطالب یا ایده‌های منتشر شده یا منتشر نشده‌ی فرد یا افراد دیگر بدون ذکر منبع به روش مناسب یا **(بدون)** کسب اجازه در موارد ضروری.

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی

فصل هفتم: سرقت معنوی

ماده‌ی ۲-۷) استفاده از اصل یا ترجمه‌ی متن منتشر شده‌ی دیگران در دست نوشته باید بر طبق ضوابط ذیل انجام گیرد:

الف) در صورت استفاده از شکل، جدول، پرسشنامه و یا بخش قابل توجهی از متن مورد نظر یا ترجمه‌ی آن، به صورت آوردن عین آن متن، باید علاوه بر آوردن متن در داخل گیومه و ذکر منبع، از مالک معنوی متن اولیه اجازه‌ی کتبی اخذ گردد.

ب) در صورت استفاده از بخشی جزئی از متن مورد نظر یا ترجمه‌ی آن، به صورت آوردن عین آن متن، باید متن مورد نظر در داخل گیومه آورده شود و منبع آن ذکر گردد.

ج) در صورت استفاده از متن مورد نظر یا ترجمه آن به صورت نقل به مضمون، جمع‌بندی، نتیجه‌گیری یا برداشت ایده، باید منبع آن ذکر گردد.

تبصره‌ی ۱) اگر بخشی از متن که مورد استفاده قرار می‌گیرد، به صورت جزئی، مثلاً در حد تغییر چند کلمه یا آوردن معادل آنها یا تغییر زمان افعال، تغییر کند، باز هم شامل موارد مربوط به آوردن عین متن (بند الف یا ب) می‌گردد.

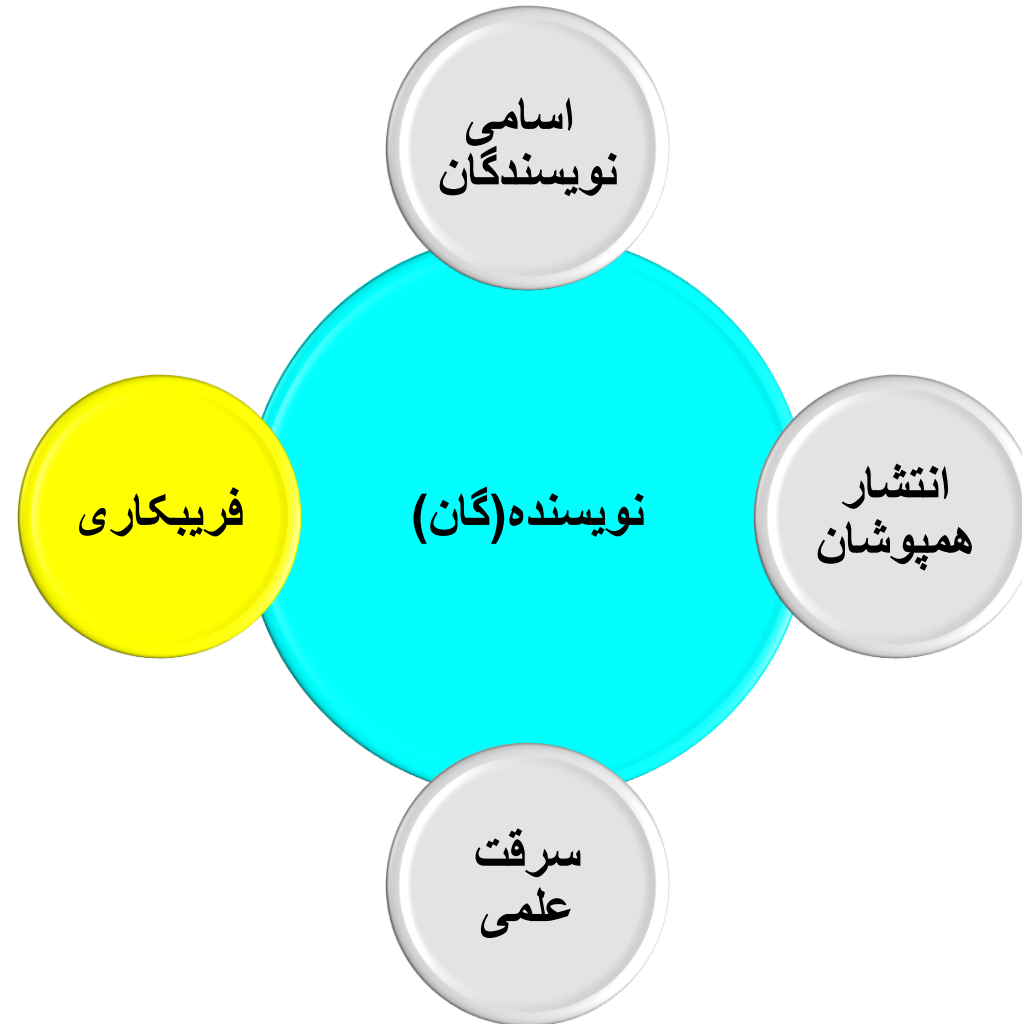
تبصره‌ی ۲) مندرجات این ماده در مورد مطالب منتشر شده‌ی قبلی خود نویسندگان دستنوشته نیز صادق است.

تبصره‌ی ۳) در مورد بند ج، نقل به مضمون نباید به گونه‌ای باشد که با منظور نویسندگان اصلی و روح کلی نوشته‌ی آنها منافات داشته باشد.

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی
فصل هفتم: سرقت معنوی

ماده‌ی ۳-۷) هرگونه مدعایی که در دست‌نوشته نقل یا بیان می‌گردد یا هرگونه روش مورد استفاده در دستیابی به نتایج، اگر جزو معرفت عمومی و واضح برای مخاطب نباشد، باید با **ذکر مرجع** باشد.

مسائل مربوط به نویسندگانه (گان)

فصل یازدهم: فریبکاری

ماده‌ی ۱-۱۱) فریبکاری عبارت است از هر گونه زیر پا گذاشتن یا انحراف از اصول اخلاقی پذیرفته شده در نگارش و انتشار آثار علمی – پژوهشی که مثال‌های ذیل را در بر می‌گیرد:

۱- **ساختن (جعل) داده‌ها یا نتایجی** که مبتنی بر یک پژوهش واقعی نیستند،

۲- **دست‌کاری** داده‌های حاصل از پژوهش،

۳- **سرقت معنوی**،

۴- **اجتناب از ذکر عوارض نامطلوب** در کارآزمایی‌های بالینی.

ماده‌ی ۲-۱۱) **سردبیر** می‌تواند وقوع احتمالی فریبکاری را در دست‌نوشته‌های دریافتی جستجو نماید، اما در صورت آگاهی از احتمال وقوع فریبکاری، موظف است که در مورد آن تحقیق و بررسی نماید. این **تحقیق و بررسی** می‌تواند به صورت درخواست توضیح از **نویسنده‌ی مسؤؤل** یا در صورت لزوم، انعکاس مراتب به **مؤسسه‌ی** متبوع وی و درخواست پیگیری از سوی آن باشد.

□ تبصره: تا پیش از محرز شدن وقوع فریبکاری نباید اشخاص غیرمرتبط از مطرح شدن احتمال آن یا بررسی‌های در حال انجام مطلع شوند.

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی

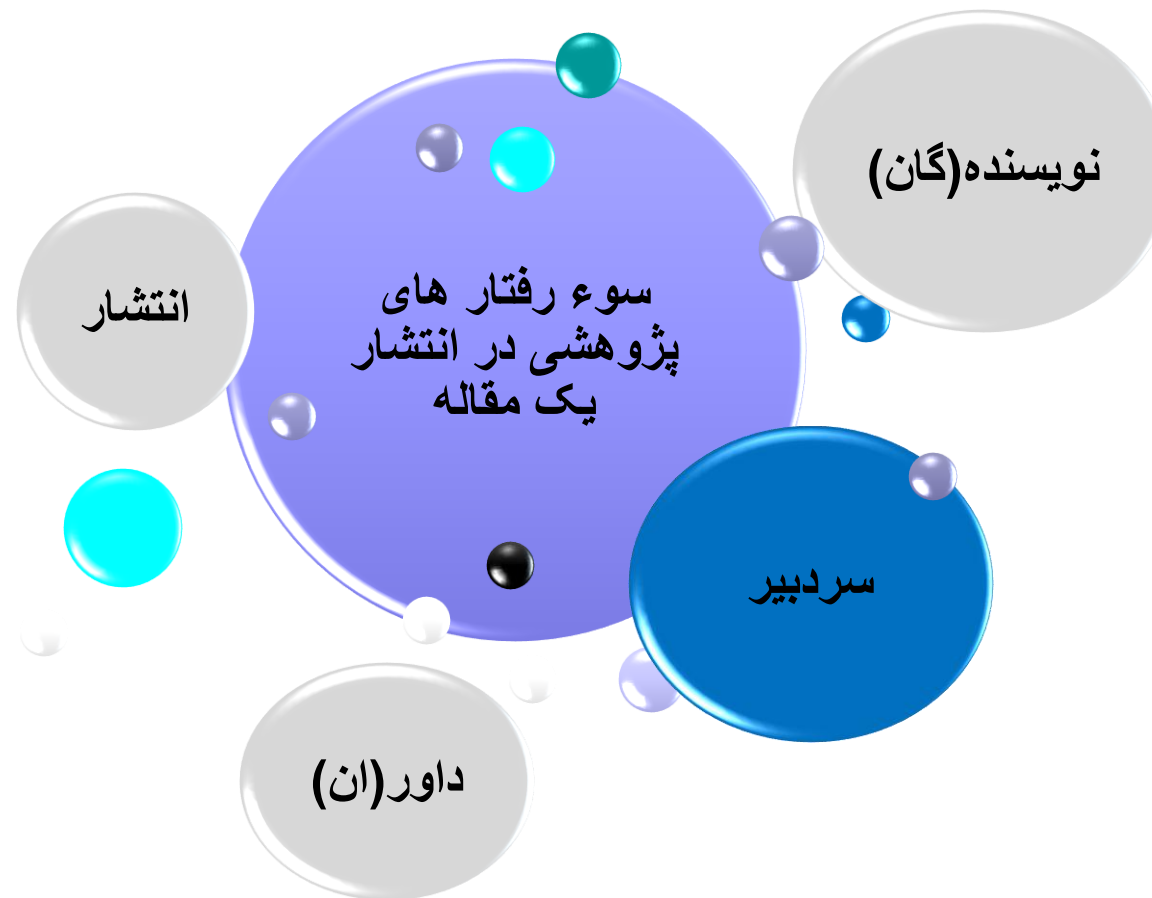
فصل یازدهم: فریبکاری

ماده‌ی 3-11) در صورتی که سردبیر، وقوع فریبکاری را **احراز** کند، باید بسته به شدت فریبکاری احراز شده، یک یا چند مورد از **اقدامات ذیل** را انجام دهد:

- 1- **خودداری از انتشار** دستنوشته (در صورتی که هنوز دستنوشته منتشر نشده است)،
- 2- **انتشار اصلاحیه یا تکذیبیه** در شماره‌ی آتی نشریه (در صورت انتشار)،
- 3- **اطلاع‌رسانی به مؤسسه‌ی حامی پژوهش**، رئیس یا مسؤول محل کار یا تحصیل نویسنده(گان)،
- 4- **اجتناب از پذیرش مقالات آتی** نویسنده(گان) برای مدتی معین،
- 5- **حذف مقالات قبلی نویسنده(گان)** از سایت یا بانک اطلاعاتی نشریه.

تبصره: مورد 5 تنها در صورت وقوع بند اول (مثال یک) ماده‌ی 1-11 قابل انجام خواهد بود.

سوء رفتار های پژوهشی در انتشار یک مقاله

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی

فصل دوم: سردبیری نشریات علمی

ماده ۱-۲) باید به سردبیر مجلات، **آزادی و اختیار** عمل کافی برای تصمیم‌گیری و ایفای مستقلانه‌ی وظایف خود (از قبیل رد یا قبول دست‌نوشته‌های واصله) داده شود.

ماده ۲-۲) سردبیر موظف است که **رازداری** را در تمامی مراحل بررسی دست‌نوشته رعایت نماید.

ماده ۳-۲) بعد از اعلام تصمیم سردبیر در مورد رد یا پذیرش یک دست‌نوشته برای انتشار، باید فرصت حداقل یک نوبت درخواست **تجدید نظر** به نویسندگی مسؤؤل داده شود. هر مجله باید سیاست‌های مدونی برای بررسی این‌گونه درخواست‌ها داشته باشد.

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی فصل دوم: سردبیری نشریات علمی

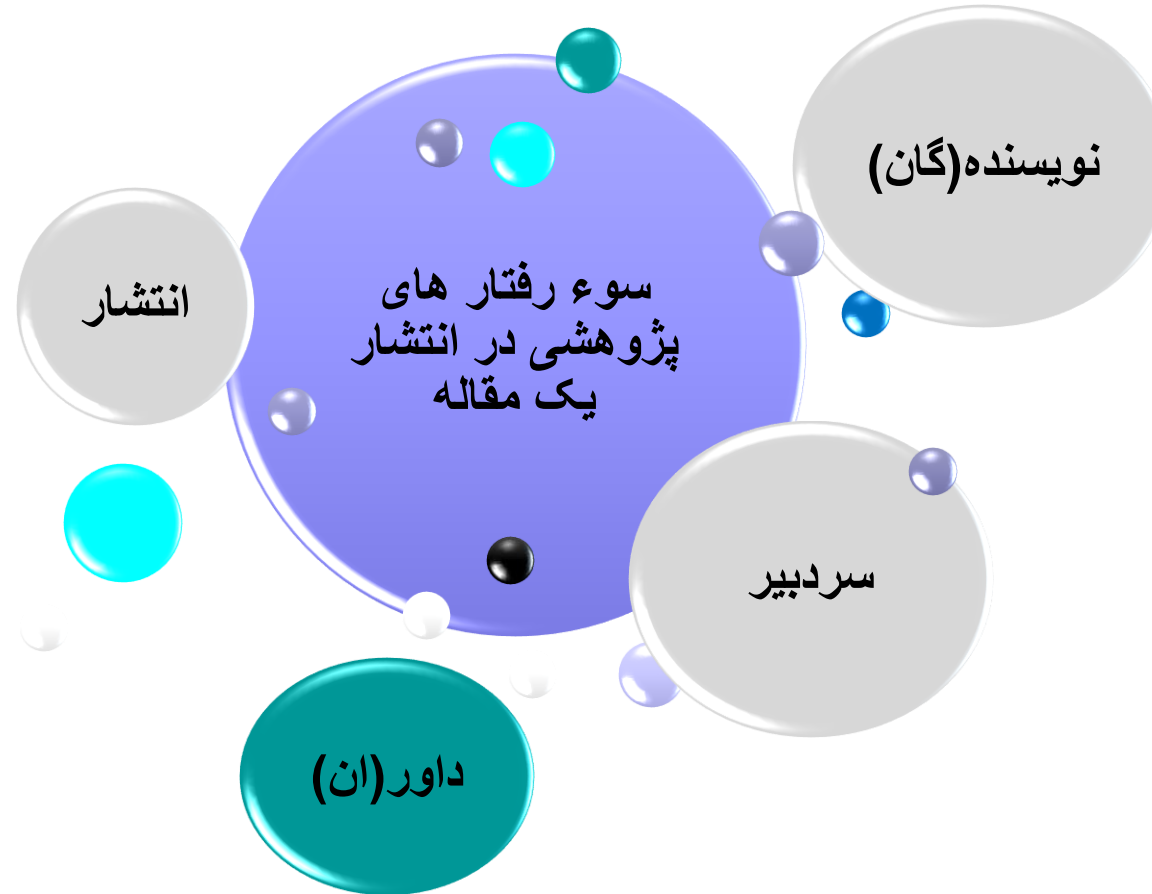
ماده‌ی ۴-۲) سردبیر باید تمامی تلاش خود را برای **کشف موارد سوءرفتار** در مقالات دریافتی و برخورد مناسب با موارد احتمالی به کار بندد.

ماده‌ی ۵-۲) سردبیر یا هیات تحریریه باید فرد یا افرادی را برای **داوری** هر مقاله **انتخاب** کند که تا حد ممکن در زمینه‌ی علمی مربوطه توانا و مجرب باشند.

□ داور(ان) انتخاب شده باید فاقد هرگونه **تعارض منافع** شناخته شده در زمینه‌ی مقاله‌ی مورد داوری باشند.

ماده‌ی ۶-۲) سردبیر مسؤول است که بررسی، انتخاب و اولویت‌بندی دست نوشته‌های واصله برای چاپ، به نحوی **بی‌طرفانه** و تنها با توجه به ویژگی‌های علمی و فنی دست نوشته انجام‌گیرد و عوامل نامربوط در این امر تأثیری نداشته باشند

سوء رفتار های پژوهشی در انتشار یک مقاله

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی فصل سوم: نقش و مسؤولیت داوران

ماده‌ی ۱-۳) داوری که مرور همتای یک دستنوشته‌ی ارجاع شده از سوی یک مجله را قبول می‌کند، باید داوری خود را به صورت **بیطرفانه** و تنها براساس ویژگی‌های علمی و فنی دستنوشته به انجام برساند و نباید تحت تأثیر **روابط شخصی** خود با نویسنده (گان) دستنوشته یا سایر عوامل نامربوط قرار گیرد.

ماده‌ی ۲-۳) شخصی که مرور همتای یک دستنوشته به او پیشنهاد می‌شود، در صورت **وجود هر گونه تعارض منافع**، می‌تواند از پذیرش آن دستنوشته برای داوری امتناع کند؛ در غیر این صورت، باید تعارض

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی فصل سوم: نقش و مسؤولیت داوران

ماده‌ی ۳-۳) داوران و نویسنده (گان) دستنوشته باید از **برقراری ارتباط با یکدیگر** (در رابطه با داوری آن دستنوشته) در طول فرآیند داوری، بدون کسب اجازه از سردبیر مجله‌ی مربوطه امتناع کنند.

ماده‌ی ۳-۴) چنانچه داوری که یک دستنوشته را برای مرور هم‌تا پذیرفته است، خود را **واجد صلاحیت علمی یا فنی** لازم برای داوری دقیق تمامی یا بخشی از آن دستنوشته **نداند**، باید مراتب را به اطلاع سردبیر مجله برساند.

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی

فصل سوم: نقش و مسؤولیت داوران

ماده‌ی ۳-۵) دستنوشته‌ای که برای مرور همتا ارسال می‌گردد، باید از سوی داور نیز به عنوان یک **متن محرمانه** تلقی گردد و اطلاعات مربوط به یا مندرج در آن با هیچ فرد دیگری در میان گذاشته نشود.

داور **مجاز نیست** از دستنوشته‌ی مورد داوری برای هیچ **مقصود دیگری** به جز مرور همتا استفاده کند و لازم است بعد از پایان داوری از **نگهداری** دستنوشته به هر شکل، اجتناب نماید.

- تبصره‌ی ۱: در صورتی که داور، **مشورت** با فرد دیگری را برای داوری ضروری بداند و این مشورت متضمن افشای مطالب مندرج در مقاله باشد، این کار تنها **با کسب اجازه** از سردبیر مجله قابل انجام است.
- تبصره‌ی ۲: مفاد ماده‌ی فوق نسبت به تمامی دستنوشته‌هایی که برای مرور همتا ارسال شده و داور به هر دلیل از پذیرش داوری آن خودداری کرده‌است نیز جاری می‌باشد.

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی

فصل سوم: نقش و مسؤولیت داوران

ماده‌ی ۶-۳) در مرور همتا، داور باید به **نقاط قوت و ضعف مقاله** توجه کند و در صورت امکان راهکارهایی را برای رفع اشکالات موجود به نویسنده (گان) توصیه نماید. این کار باید با **رعایت احترام به استقلال فکری نویسنده (گان)** به انجام برسد.

ماده‌ی ۷-۳) داور در صورت پذیرش یک دستنوشته برای مرور همتا، باید این کار را در **مهلت اعلام شده** از سوی سردبیر مجله به انجام برساند.

تبصره: در صورتی که مهلت اعلام شده از سوی سردبیر مجله برای داور مناسب نیست، باید داور از پذیرش مرور همتای آن دستنوشته **امتناع کند** یا در مورد مهلت دیگری با سردبیر مجله به **توافق** برسد.

ماده‌ی ۸-۳) داور باید علاوه بر بررسی‌های علمی و فنی در مرور همتا، هر گونه عدم رعایت مفاد این راهنما را نیز به اطلاع سردبیر برساند

دستور العمل رسیدگی به تخلفات پژوهشی

تعاریف

ماده ۱: تعاریف

۱-۱- تخلف پژوهشی عبارت است از هرگونه تخلف از ضوابط، مقررات، راهنماها، دستورالعمل ها و کدهای حفاظت از آزمودنی انسانی مورد تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در طراحی، اجرا و انتشار نتایج پژوهش های زیست پزشکی و سوء استفاده از مالکیت معنوی یافته های پژوهشی نظری و عملی دیگران .

۱-۲- کمیته های ذیصلاح برای بررسی تخلفات پژوهشی عبارتند از:

الف- کمیته ملی اخلاق در پژوهش های زیست- پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که از این پس در این دستورالعمل به اختصار کمیته ملی نامیده می شود.

ب- کمیته های دانشگاهی اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی دانشگاه ها و مؤسسات تابعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که بر اساس آیین نامه سطح بندی و شرح وظایف کمیته های اخلاق در پژوهش تشکیل و از دبیرخانه کمیته ملی اعتبارنامه تاسیس کمیته در سطح دانشگاهی دریافت کرده باشند، از این پس در این دستورالعمل به اختصار کمیته دانشگاهی نامیده می شوند.

۱-۲- ماده یک به یک یا بیشتر از آنها ارجاع شود. این مراجع شامل هیأت های رسیدگی به تخلفات اعضای هیأت علمی، هیأت های رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان، کمیته های انضباطی دانشجویان، سازمان های حرفه ای از جمله سازمان نظام پزشکی، نظام پرستاری، دانشگاه ها و مؤسسات آموزشی و یا تحقیقاتی و یا سازمان یا نهاد متبوع متخلف اعم از داخلی یا خارجی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، هیات های گزینش استاد و دانشجو، هیات های جذب اعضای هیات علمی و هیات های ممیزه دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی می باشد.

مصادیق

- مصادیق تخلفات پژوهشی از حیث توالی در روند انجام پژوهش به سه دسته کلی تقسیم می شوند:
- ۱-۲- تخلفات پیش از شروع مراحل انجام پژوهش، که عمدتاً در طراحی طرحنامه یا پروتکل صورت می گیرد و می تواند شامل مواردی از جمله موضوعات زیر می باشد:
- الف) عدم ثبت طرحنامه پژوهش های زیست پزشکی با هر نام و عنوان از جمله طرح، طرح تحقیقاتی، پژوهش، مطالعه، پایان نامه و مانند آنها در دانشگاه یا موسسه مربوطه.
 - ب) عدم اخذ مجوز کمیته اخلاق در پژوهش.
 - ج) عدم ثبت کارآزمایی های بالینی در سامانه ثبت ملی کارآزمایی های بالینی ایران.
 - د) عدم اخذ مجوزهای لازم از سازمان غذا و دارو در مورد مطالعات بالینی مرتبط با داروها و سایر فرآورده ها.
 - ز) استفاده از ایده های پژوهشی سایرین بدون رعایت حقوق مالکیت فکری.
 - ط) عدم رعایت مقررات و ضوابط اداری و کدهای اخلاقی در انتخاب حامی مالی یا انعقاد قرارداد های مربوطه.
 - و) عدم رعایت موازین اخلاق نشر در تهیه طرحنامه پژوهش.
 - ه) عدم آشکارسازی حمایت کنندگان پژوهش.
 - ی) عدم شفاف سازی یا عدم بیان وجود هرگونه تعارض منافع مجریان یا همکاران برای انجام پژوهش.

مصادیق

۲-۲- تخلفات حین انجام پژوهش که شامل نقض یا تخلف از مفاد کلیه کدهای اخلاقی عمومی و اختصاصی مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به ویژه کدهای حفاظت از آزمودنی انسانی در پژوهش های علوم پزشکی بوده و می تواند از جمله شامل موارد زیر باشد:

الف) عدم اخذ رضایت آگاهانه معتبر و مبتنی بر ارائه صحیح اطلاعات پژوهش و عدم اطمینان از درک درست موارد توسط شرکت کنندگان در پژوهش.

ب) هرگونه پنهان کاری مانند عدم گزارش عوارض جانبی و مخاطرات جدی بر شرکت کنندگان حین اجرای طرح.

ج) هرگونه نقض محرمانگی و افشای داده ها و اطلاعات مربوط به شرکت کنندگان در مطالعه.

د) عدم وفاداری به مندرجات طرحنامه و عدم کسب موافقت مجدد کمیته اخلاق در صورت تغییر در طرحنامه، مانند

تغییر در شاخص های ورود و خروج شرکت کنندگان از مطالعه، تغییر مجری اصلی یا همکاران یا بروز مصادیقی از

تعارض منافع، تغییر در مقدار و نحوه حمایت های مالی و تغییر در حامی مالی.

مصادیق

۲-۳- تخلفات پس از پایان پژوهش که عمدتاً در جریان انتشار یا تصمیم به عدم انتشار نتایج پژوهش رخ می دهد و می تواند شامل مواردی از جمله موارد زیر باشد:

الف) جعل داده که شامل ساخت، ثبت و انتشار داده یا نتایج یک تحقیق، به صورتی که تمام یا بخشی از داده یا نتایج مذکور اصلاً وجود نداشته است.

ب) تحریف داده که شامل تغییر یا حذف موثر بخشی از داده ها، مراحل و روش مطالعه، تجهیزات و مواد مورد استفاده در مطالعه و یافته های تحقیق به صورتی که با داده یا یافته های واقعی متفاوت باشد.

پ) سرقت ادبی که شامل کپی کردن کامل یا بخشی از نوشته، مقاله و یا پروپوزال یک فرد دیگر، بدون استناد و ارجاع مناسب به صاحب یا مالک معنوی آن می باشد.

ت) جعل نویسنده که شامل حذف نام فرد یا افراد حائز شرایط نویسندگی، از فهرست اسامی نویسندگان در یک نوشته علمی و اضافه کردن نام فرد یا افراد فاقد اوصاف نویسندگی بعنوان نویسنده، انتشار نتایج پژوهش بدون ذکر مشخصات مشارکت کنندگان در نوشته و یا مقاله می باشد.

مصادیق

تبصره: مصادیق تخلفات پژوهشی علاوه بر موارد تصریح شده در این دستورالعمل، شامل تخطی از سایر دستورالعمل‌های مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در حوزه اخلاق در پژوهش از جمله: مصوبات کمیته ملی، دستورالعمل تشکیل، سطح بندی و شرح وظایف کمیته های اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی مصوب ۱۳۹۳، راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های علوم پزشکی دارای آزمودنی انسانی در جمهوری اسلامی ایران (کدهای ۳۱ گانه) مصوب ۱۳۹۲، راهنمای اخلاقی کارآزمایی های بالینی در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۲، راهنمای اخلاقی پژوهش بر گامت و رویان در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۲، راهنمای اخلاقی پژوهش های ژنتیک پزشکی در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۲، راهنمای اخلاقی پژوهش با سلول های بنیادی در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۲، راهنمای اخلاقی پژوهش بر روی عضو و بافت انسانی در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۲، راهنمای اخلاقی پژوهش بر گروه های آسیب پذیر در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۲، راهنمای اختصاصی پژوهش های علوم پزشکی مرتبط با ایدز در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹، راهنمای اخلاقی پژوهش بر حیوانات مصوب ۱۳۸۴، راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی مصوب ۱۳۸۹ و اصلاحات و الحاقات بعدی آنها می باشد.

آیین رسیدگی

ماده ۳: رسیدگی به تخلف پژوهشی با اعلام هر شخص حقیقی و حقوقی امکان پذیر است. این اعلام به صورت مکتوب به دبیرخانه کمیته ذیصلاح تقدیم می شود.

تبصره ۱: در مواردی که شکایت مربوط به تخلفات پژوهشی مستقیماً به هیات بدوی رسیدگی به تخلفات انتظامی اعضای هیات علمی واصل شود، رییس هیات بدوی وفق ماده ۱۲ آیین نامه قانون مقررات انتظامی اعضای هیات علمی می تواند موضوع را به کمیته اخلاق ارجاع نماید.

تبصره ۲: هرگاه مدعا علیه در زمان انجام تخلف در عضویت دانشگاهی نبوده، شکایت به اعتبار دانشگاه محل خدمت وی در زمان اقامه شکایت تقدیم می شود. هرگاه مدعا علیه در عضویت مؤسسه ای نبوده باید به دانشگاه محل خدمت مدعی تقدیم شود. هر گاه مدعی نیز در عضویت مؤسسه ای نباشد، دانشگاه محل اقامت مدعا علیه و هرگاه مدعا علیه مقیم ایران نباشد به دانشگاه محل اقامت مدعی تقدیم می گردد. هر گاه هیچ یک از فروض فوق جاری نباشد شکایت توسط دبیرخانه کمیته ملی اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی دریافت و به یکی از کمیته های دانشگاهی تقدیم می گردد.

تبصره ۳: در موارد تعدد تخلف، تا پیش از شروع رسیدگی، صلاحیت بر اساس آخرین تخلف تعیین می گردد.

آیین رسیدگی

ماده ۴: گزارش دهنده می‌بایست حتی المقدور ضمن ارائه توصیف مکتوبی از تخلف، اطلاعات لازم از جمله مشخصات کامل و اطلاعات لازم جهت تماس با خود و مدعا علیه و شهود یا مطلعان احتمالی و سایر شواهد و مستندات به گزارش ضمیمه کند.

تبصره: در صورتی که شاکی از اعضای حقیقی کمیته اخلاق دانشگاه محل استقرار کمیته باشد، پرونده برای رسیدگی باید به کمیته ملی ارسال شود.

ماده ۵: دبیرخانه کمیته اخلاق باید برای هر گزارش واصله، یک پرونده برگ شمار تشکیل داده و تمام مدارک مربوطه را در آن قرار دهد. این پرونده در رده خیلی محرمانه بوده و باید حد اعلاى محرمانگی تا انتهای رسیدگی و پس از آن حفظ شود.

ماده ۶: کمیته اخلاق مکلف است در بدو رسیدگی حقوق مدعا علیه و مراحل بررسی را به طور کامل برای وی شرح دهد.

ماده ۷: پس از ثبت شکایت در دبیرخانه کمیته اخلاق، تصمیم گیری در جلسه رسمی کمیته اخلاق دانشگاهی انجام می‌شود.

تبصره: مراحل اولیه رسیدگی از جمله اخذ نظر کارشناسی کارشناسان مورد تایید کمیته که دارای حکم کارشناس مشاور کمیته هستند و دعوت از مدعا علیه برای طرح موضوع و اخذ پاسخ ها و توضیحات مربوطه، می‌تواند قبل از طرح شکایت در کمیته اخلاق، توسط دبیر کمیته انجام پذیرد.

آیین رسیدگی

ماده ۸: بر اساس اصول قانونی امنیت و مصونیت شهروندان و منع تجسس؛ اعضا کمیته و کارشناسان مدعو مطلقاً مجاز به تجسس در زندگی خصوصی مدعا علیه نیستند. در مرحله بررسی و کارشناسی، تحقیقاتی که منجر به خدشه دار شدن آبروی مدعا علیه می شود، در غیاب قراین قوی بر وقوع تخلف، نباید انجام شود. آشکار سازی اطلاعات و شواهد و محل و نحوه دسترسی به آنها نیز باید در حداقل ممکن و محدود به افراد دخیل در فرآیند رسیدگی به تخلف و در حد رفع نیاز باشد.

ماده ۹: در راستای رسیدگی بهتر و شفافیت بیشتر، رئیس کمیته می تواند فرد یا افرادی را از درون دانشگاه یا سایر مراکز علمی برای شرکت در جلسات کمیته و یا همکاری در امور کارشناسی و تحقیق و اعلام نظر در مورد گزارشات و شکایات واصله دعوت کند. مقررات این سند در مورد مدعوین اخیر الذکر نیز لازم الرعایه است.

ماده ۱۰: اسامی اعضای کمیته و کارشناسان مدعو باید به صورت عمومی اطلاع رسانی شود. در صورتیکه مدعی یا مدعا علیه با ارائه مدارک کافی هر گونه تعارض منافع را با هریک از اعضای گروه کارشناسی یا کمیته اعلام نماید، موضوع توسط کمیته بررسی و تصمیم گیری خواهد شد. کمیته در صورت تأیید تعارض منافع، برای انتخاب جایگزین، اقدام و در صورت عدم تعارض، به رسیدگی خود ادامه خواهد داد. به این موضوع باید در نظریه نهایی اشاره شود.

تبصره ۱- تعارض منافع شامل موارد زیر است:

الف: داشتن مقاله و یا پروژه تحقیقاتی مصوب مشترک با یکی از طرفین دعوا

آیین رسیدگی

ب: موارد رد دادرسی بر اساس ماده ۹۱ قانون آئین دادرسی دادگاههای انقلاب و عمومی در امور مدنی شامل:

۱. قرابت نسبی یا سببی تا درجه سوم از هر طبقه.
 ۲. عضو قیم یا مخدوم یکی از طرفین دعوا باشد و یا یکی از طرفین دعوا، مباشر، مسئول و یا متکفل امور عضو و یا همسر وی باشد.
 ۳. عضو یا همسر و یا فرزندان او وارث یکی از اصحاب دعوا باشد.
 ۴. عضو سابقاً در همین موضوع دعوا به هر شکل اظهار نظر کرده باشد.
 ۵. عضو یا همسر و یا فرزندان او یا یکی از طرفین دعوا، همسر و یا فرزند او در مراجع قضایی و اداری دعوی مطرح داشته باشد و یا از صدور رای قطعی کمتر از ۲ سال گذشته باشد.
 ۶. عضو و یا همسر و یا فرزند او دارای نفع شخصی در موضوع مطروح باشد.
- تبصره ۲- هر یک از اعضای کمیته یا کارشناسان باید رئیس کمیته اخلاق را از هر گونه تعارض منافع مطلع سازند. مراتب عدم تعارض منافع باید قبل از شروع بررسی توسط خود اعضا امضاء و ثبت گردد.
- ماده ۱۱:** کارشناس یا کارشناسان در هر مورد می توانند تمام گزارش و شواهد و مدارک مرتبط را به دقت ارزیابی و نتیجه موارد را به کمیته اعلام نمایند و با مدعی و مدعا علیه جداگانه مصاحبه نمایند.

آیین رسیدگی

ماده ۱۲: در مرحله بررسی و تحقیق، مدعا علیه باید بتواند از خود دفاع کند، سؤال بپرسد، اطلاعات، شاهد و یا مدرک ارائه دهد و درخصوص اظهارات شهود و گزارش های مربوط به مراحل مختلف رسیدگی کسب اطلاع نموده، اظهارنظر و از خود دفاع کند.

تبصره ۱: مدعا علیه می تواند تقاضا کند تا افزون بر شرکت در جلسات عادی به دعوت کمیته، برای یک مرتبه در جلسه دیگری که به صورت فوق العاده برگزار خواهد شد برای دفاع از خود حضور یابد.

تبصره ۲: در صورت عدم حضور و یا پاسخ توسط مدعا علیه، کمیته گزارشی از موضوع به همراه ادله و مستندات در دسترس تهیه و با صدور نظریه کارشناسی خود وفق ماده ۲۰ به بعد این دستورالعمل، اقدام خواهد کرد.

ماده ۱۳: مدعی و مدعا علیه می توانند وکیل قانونی و مشاور اختیار نمایند. در صورت ارائه وکالت نامه رسمی، وکیل می تواند بجای موکل یا به همراه وی در جلسات بررسی و رسیدگی شرکت و پرونده وی را مطالعه و ابلاغ ها را به نشانی خود، درخواست کند. کمیته در صورت نیاز می تواند مدعی یا مدعا علیه را نیز در جلسه رسیدگی دعوت نماید.

ماده ۱۴: پرونده رسیدگی به هر شکایت باید علاوه بر اظهارنظر در خصوص ارتکاب تخلف پژوهشی و نوع تخلف، جزئیات اقداماتی که برای بررسی و تحقیق صورت گرفته و مدارک، شواهد و دلایلی که جهت بررسی استفاده یا به آنها استناد شده و مشروح دفاعیات مدعا علیه و وکیل وی و اعتراض او به گزارش ها و جزئیات تمامی مساعدت ها و کمک هایی که مدعا علیه از منابع مختلف برای انجام پژوهش دریافت نموده است را، شامل باشد.

اصول رسیدگی

ماده ۱۵: هیچ شخص حقیقی و یا حقوقی نباید به هیچ وجه در صدد تلافی نسبت به طرفین، شهود و اعضای کمیته یا کارشناسان برآید. هر گونه تخلف از این اصل باید به مراجع ذیصلاح گزارش گردد.

ماده ۱۶: تحقیق و رسیدگی به تخلفات پژوهشی باید منصفانه انجام گیرد و حقوق همه افراد و اعضای درگیر در نظر گرفته شود. هر فرد باید در تمام مراحل رسیدگی انصاف و بی طرفی را رعایت نماید.

ماده ۱۷: در تمام مراحل رسیدگی، تحقیق، تنظیم گزارش و تقدیم به کمیته ذیصلاح رسیدگی کننده، باید حد اعلاى محرمانگی رعایت شود. در راستای جلوگیری از آشکارسازی اطلاعات، رئیس کمیته باید از همه افراد دخیل در روند بررسی موارد و شکایات، شامل اعضا، کارشناسان، پرسنل اداری و ... تعهدنامه اخذ نماید. اصول رازداری باید به طور کامل برای شهود نیز رعایت شود.

تبصره ۱: متن تعهدنامه توسط کمیته ملی تهیه و پس از تایید دفتر مطالعات حقوقی و تنقیح قوانین وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به کلیه کمیته‌ها ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲: هیچ شخصی به جز افرادی که در این دستورالعمل تصریح شده است نباید مدعی یا مدعا علیه را بشناسد و یا از ادعای مربوطه مطلع شود. فقط در فرض تشخیص ضرورت توسط کمیته بررسی کننده برای تکمیل مراحل بررسی و تحقیق، حداقل اطلاعات لازم مطابق مفاد این دستورالعمل به شخص ثالث ارائه می شود. اطلاع شخص ثالث در ارتباط با مدعی و مدعا علیه و یا مرحله رسیدگی باید با توجه به رعایت حد اعلاى محرمانگی باشد و شخص ثالث نسبت به اصل رازداری توجیه شده باشد. همه اطلاعات، شواهد و مستندات رسیدگی در طبقه خیلی محرمانه قرار دارد و رئیس کمیته باید برای اطمینان از این اصل اقدامات لازم را انجام دهد.

تبصره ۳: نگهداری اسناد محرمانه مربوط به تخلفات پژوهشی بر اساس آیین نامه طرز نگهداری اسناد سری و محرمانه دولتی مصوب ۱۳۵۴/۱۰/۲ هیات وزیران خواهد بود.

اصول رسیدگی

ماده ۱۸: هرگاه پس از رسیدگی، وقوع تخلف مدعا علیه احراز نشود، وی باید بطور کامل حمایت شود. همه افراد دخیل در روند بررسی موضوع، شامل اعضای کمیته و کارشناسان و سایرین باید به اعلا درجه بکوشند تا حقوق، منصب، شغل و آبروی مدعی و مدعا علیه تهدید نگردد. کمیته های اخلاق رسیدگی کننده؛ مسئول حفظ آبروی افراد در مسیر رسیدگی به تخلف هستند. در فرض عدم احراز تخلف، باید تلاش لازم صورت پذیرد تا خسارت های مادی و معنوی مدعا علیه به دلیل رسیدگی به پرونده مزبور جبران شود و اقدامات لازم برای اعاده حیثیت او صورت گیرد. دانشگاه باید در حد توان خود از تلاش جهت جبران خسارت های مادی و معنوی به مدعا علیه فروگذار ننماید.

ماده ۱۹: اگر در هر مرحله از رسیدگی ثابت شود که مدعی صداقت نداشته و قصد آزار مدعا علیه را داشته، کمیته باید موضوع را به مراجع ذیصلاح ارجاع دهد. بدیهی است حقوق زیان دیده برای مراجعه به مرجع قانونی محفوظ است.

صدور نظریه

ماده ۲۰: کمیته پس از وصول شکایت، در جلسه ای که نباید دیرتر از دو هفته از تاریخ وصول و ثبت آن باشد، بررسی موضوع را آغاز و نظریه خود را حداکثر ۳ ماه از تاریخ وصول شکایت با ذکر دلایل و به صورت متقن صادر می‌نماید. نظریه کمیته های اخلاق در پژوهش، بعد از نهایی شدن می تواند مبنای صدور احکام انتظامی توسط مراجع ذیصلاح قرار گیرد.

ماده ۲۱: هر یک از اشخاص ذی‌نفع می‌تواند حداکثر ظرف دو هفته از دریافت نظریه کمیته، درخواست خود را مبنی بر رسیدگی مجدد به صورت مکتوب به دبیرخانه کمیته ملی ارائه نماید. کمیته ملی با رعایت فصول دوم، سوم و چهارم این دستورالعمل نسبت به رسیدگی و صدور نظریه اقدام خواهد نمود.

ماده ۲۲: نظریه کمیته پس از نهایی شدن جهت اتخاذ تصمیم و صدور رای به مراجع زیر اعلام خواهد شد:
الف- در مورد اعضای هیات علمی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی تابعه به هیات بسوی رسیدگی به تخلفات انتظامی اعضای هیات علمی به استناد بند ۳ ماده ۱۱ آیین نامه اجرایی قانون مقررات انتظامی هیات علمی مصوب ۱۳۶۵/۵/۵.

ب- در مورد کارمندان دستگاه‌های اجرایی، به هیات‌های رسیدگی به تخلفات اداری وفق ماده ۱۵ آیین‌نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۳/۷/۲۷.

ج- در مورد دانشجویان، به کمیته‌های انضباطی وفق تبصره ۳ ماده ۱۲ مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی با عنوان «تکمیل آیین‌نامه انضباطی دانشجویان» مصوب ۱۳۷۶/۶/۱۴.

تبصره: رسیدگی و اعلام نظریه در کمیته های اخلاق ذیصلاح رافع مسئولیت مراجع قانونی در تحقیق و بررسی و اصدار حکم جهت اعمال تنبیهات و مجازات ها نیست.

صدور نظریه

ماده ۲۳: در نظریه کمیته می بایست پس از ذکر مشخصات دقیق طرفین دعوا و حسب مورد وکلا، خلاصه ای از موضوع و موارد مطروحه، احراز تخلف و نوع یا عدم احراز آن تصریح گردد. همچنین، کمیته اخلاق در نظر کارشناسی خود، درباره نوع، تعداد، تکرار، موقعیت مرتکب، انگیزه ارتکاب تخلف، آثار آن بر آزمودنی و خدشه بر اعتماد عمومی نیز اظهار نظر خواهد کرد.

ماده ۲۴: کمیته در صورت احراز تخلف بر اساس نوع تخلف و دفعات و مراتب، می تواند علاوه بر اعلام نظریه خود به مراجع ذیصلاح موضوع بند ۱-۳ ماده ۱ این دستورالعمل، نسبت به پیشنهاد نصب ناظر مستقیم بر فعالیتهای تحقیقاتی بعدی متخلف برای مدت معین به دانشگاه و نیز جهت پیشنهاد خارج کردن مقاله و مقالاتی که از تخلف احرازی حاصل یا به آن منتج شده است از مجله محل انتشار و اعلام مراتب در همان مجله، اقدام نماید.

تبصره: کمیته در صورت احراز تخلف بر اساس نوع تخلف و دفعات و مراتب، می تواند جریمه هایی مانند: توقف ارتقا اعضای هیات علمی و یا تکرار پایان نامه دانشجویان را به مراجع ذیصلاح پیشنهاد نماید و حسب مورد، تخلف را به سایر مراجع ذیصلاح از جمله مراجع قضایی، انتظامی، حرفه ای ارسال و نتیجه را پیگیری کند.

ماده ۲۵: لازم است همه پرونده ها و نظریه های مربوط به تخلفات پژوهشی در دبیرخانه کمیته ملی ثبت شود و همه کمیته های دانشگاهی صادر کننده نظریه موظف به ارسال تصویر کامل پرونده در بر دارنده نظریه نهایی به کمیته ملی خواهند بود.

سایر مقررات

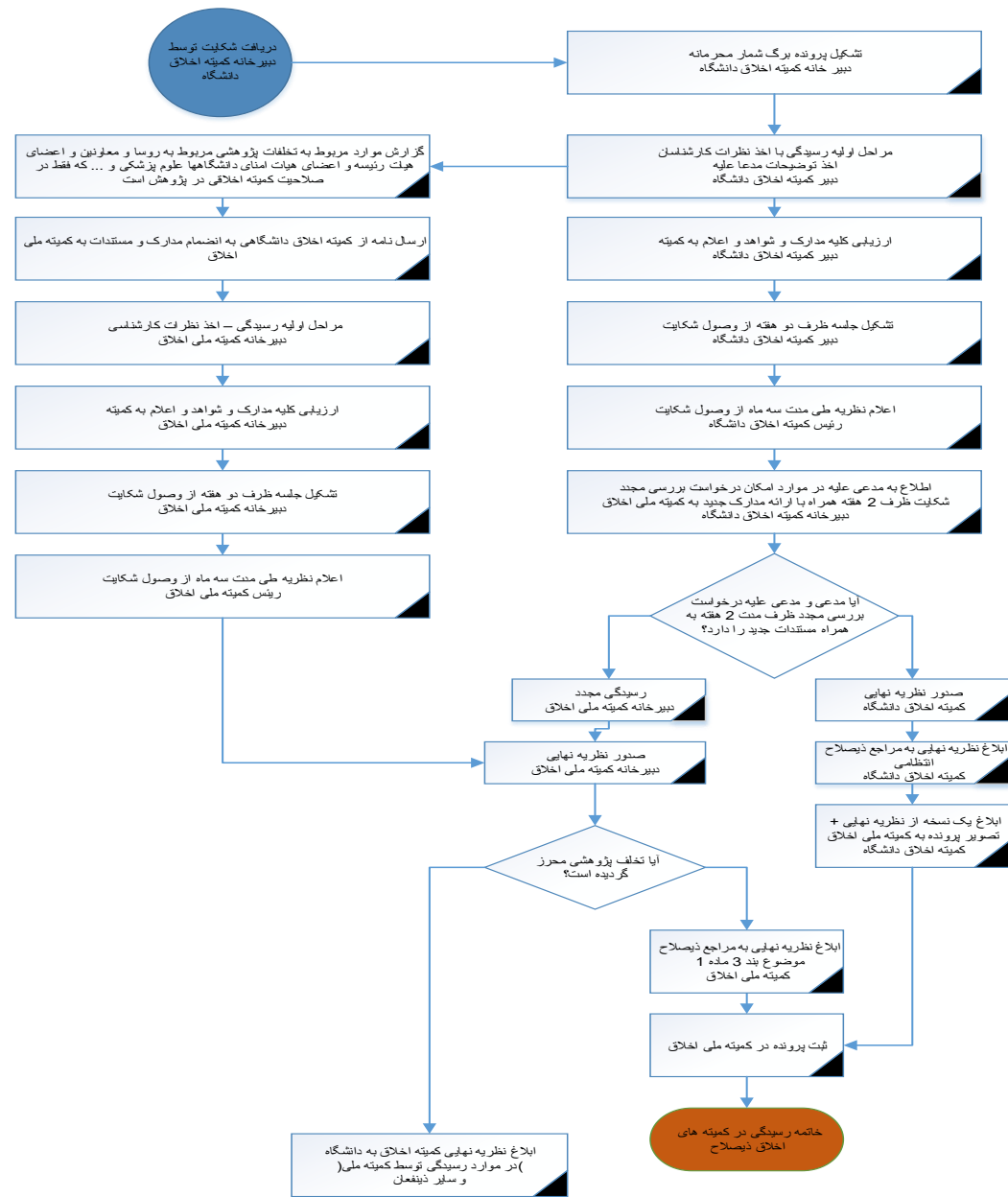
ماده ۲۶: به تخلفات پژوهشی افرادی که در هنگام تقدیم شکایت از زمره رؤسا، معاونان و اعضای هیات ریسه، اعضای هیات امنای دانشگاه‌ها، اعضای پیوسته فرهنگستان علوم پزشکی، اعضای کمیته های اخلاق دانشگاهی، شاغلان در وزارت بهداشت با سمت معاون مدیرکل و بالاتر باشند؛ برابر مقررات و تشریفات سند حاضر در کمیته ملی اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی رسیدگی می شود.

تبصره ۱: در این موارد شکایت واصله به کمیته دانشگاهی، به همراه نامه عدم صلاحیت با ذکر علت، توسط رییس کمیته اخلاق دانشگاهی به کمیته ملی اخلاق ارسال می گردد.

تبصره ۲: زوال سمت مدعاعلیه پس از وصول شکایت در دبیرخانه کمیته ملی تغییری در این صلاحیت ایجاد نمی کند.

ماده ۲۷: هرگاه مدعاعلیه پیش از صدور رای کمیته یکی از سمت های موضوع ماده ۲۶ را رسماً یا بعنوان سرپرست عهده دار گردد، بلافاصله پرونده برای ادامه رسیدگی و صدور رای به کمیته ملی ارسال می گردد.

ماده ۲۸: هزینه های مربوط به رسیدگی به تخلفات پژوهشی توسط معاونت های پژوهشی دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی با رعایت قوانین و مقررات مربوطه تأمین می شود.

شعر زمستان استاد شهریار

- زمستان پوستین افزود بر تن کدخدایان را
- ولیکن پوست خواهد کند ما یک لا قبایان را
- ره ماتم سرای ما ندانم از که می پرسد
- زمستانی که نشناسد در دولت سرایان را
- به دوش از برف بالاپوش خز ارباب می آید
- که لرزاند تن عریان بی برگ و نوایان را
- به کاخ ظلم باران هم که آید سر فرود آرد
- ولیکن خانه بر سر کوفتن داند گدایان را
- طبیب بی مروت کی به بالین فقیر آید
- که کس در بند درمان نیست درد بی دویان را
- به تلخی جان سپردن در صفای اشک خود بهتر
- که حاجت بردن ای آزاده مرد این بی صفایان را